

TENEN

Dansk Tekstilhistorisk Forening

11. årgang, nr. 1

Sommer 2000

Rokokodragter, se side 7

Indhold:

Faglærerkursus i håndarbejde – et dannelsesfag	side 3
Rokokoprojekt på Håndarbejdets Fremmes Seminarium	side 7
Færøske klæder	side 12
Venner, ser på Danmarks kort	side 16
Invitation til dronningens gobeliner	side 17
Tenens skovtur til Greve	side 18
Boganmeldelser	side 19
www.gobelin.dk	side 26
Kort nyt	side 27
Arrangements- og udstillingskalender	side 28
Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.	side 31

TENEN Dansk Tekstilhistorisk Forening

Formand: Susanne Nielsen, Sasserød 16, 5462 Morud, telefon 64 83 11 26

Næstformand: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55

Kasserer: Anni Mejdahl, Nibsbjergvej 10, 7500 Holstebro, telefon 97 42 37 86

Giro nummer: 143-0130

Tidsskriftet TENEN

Redaktion: Hanne Frøsig Dalgaard, Bredebovej 33, 6.tv, 2800 Lyngby, telefon 45 88 32 67,

ePost hfd@vip.cybercity.dk • Lone de Hemmer Egeberg, telefon 45 81 15 97,

ePost vdblom@worldonline.dk • Vibeke og Frits Lilbæk, telefon 48 17 16 47,

ePost vofl@get2net.dk

TENEN udkommer fire gange om året – sidst i månederne juli, oktober, januar og april.

Deadline for redaktionelt stof er seks uger før eller efter aftale med redaktionen.

Artikler og indlæg sendes til Hanne Frøsig Dalgaard

– meget gerne maskinskrevet, på diskette eller med ePost.

Annoncepriser: 1/1 side: 525 kr. 1/2 side: 300 kr. 1/4 side: 185 kr. 1/8 side: 135 kr.

Sats og billedbehandling: Frits Lilbæk • Digitaltryk: VesterKopi • ISSN: 0906-9526

Copyright © TENEN og forfatterne • 23.12.2009.

Ældre numre af TENEN kan købes ved henvendelse til foreningens kasserer

– så længe lager haves. Prisen er 45 kr.

Flytning meddeles til Post Danmark. Husk at skrive, at du abonnerer på
TENEN, blad nr. 03200 og oplys dit medlemsnummer.

FAGLÆRERKURSUS I HÅNDARBEJDE – et dannelsesfag

Inspirationen fra den tyske pædagog Rosalie Schallenfeldt gjorde sig stærkt gældende også i Danmark. Metoden blev udviklet i 1850'erne i Berlin, og det er efterhånden velkendt, hvorledes Emilie West (1844-1907) fra 1880'erne er blevet banebrydende for disse principper for dansk håndarbejdsundervisning¹.

Dorothea Heckscher var den anden store forkæmper for dette system, og er næppe så kendt, men hendes historie fortjener i lige så høj grad at blive husket²:

Dorothea Heckscher blev født den 22. november 1858 i Horsens, hvor hendes far, Meyer Abraham Heckscher var kantor. Som 28-årig blev hun ansat som timelærerinde ved Horsens borgerlige Realskole, hvor hun underviste i tysk og engelsk og i håndarbejde i Pigeskolen. Det fremgår af to meget fine anbefalinger, som to skoleinspektører ved Horsens skolevæsen skrev til hende henholdsvis i 1895 og i februar 1900. På det tidspunkt havde hun fået et rejsestipendium fra "Det mosaiske Præmieselskab" på 400 kr. Hun ville rejse til Berlin bl. a. for at studere og uddanne sig i håndarbejde efter "Den Schallenfeldske Metode". Hun havde en anbefalingsskrivelse med fra Kulturministeriet til vort gesandtskab i Berlin, som sørgede for videre introduktioner til skoler i Berlin, Hamburg og Altona. Her oplevede hun, at "Den Schallenfeldske Undervisningsmetode i Haandarbej-

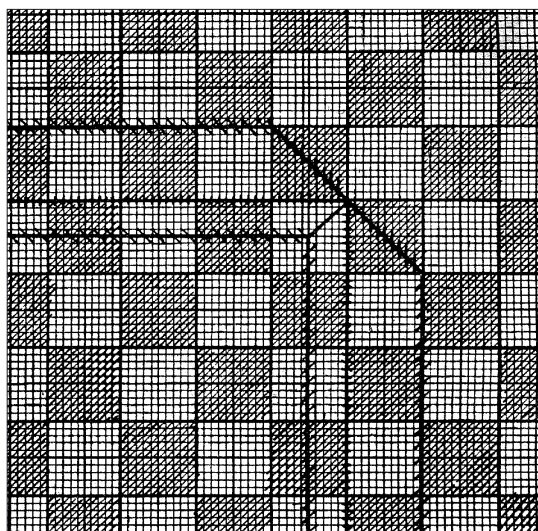
de", som hun først havde været meget imod, førte til meget fine resultater, at eleverne var meget selvstændige og at materialet var ensartet. I 1901 tog hun eksamen i håndarbejde og tysk fra et seminarium i Berlin³.

I 1901 flyttede Dorothea Heckscher til København og etablerede sig som kursusbestyrerinde for kursus i håndarbejde for lærerinder. I Dansk Kvindesamfunds blad *Kvinden og Samfundet* 1901/32 beskrev hun i store træk håndarbejdsundervisningen efter Den Schallenfeldske Metode i Tyskland, hvor denne undervisningsmetode ifølge Lovbestemmelser af 1872 og 1894 kun måtte gives af lærerinder, der var uddannet og eksamineret deri. Disse bestemmelser gjaldt for alle skoler, både offentlige og private. Hovedprincippet var klasseundervisning ved hjælp af forevisning, tegning på tavlen og forklaringer, materialet var ensartet i en klasse. Eleverne skulle selv begynde og afslutte et arbejde.

Kurserne blev annonceret både i *Kvinden og Samfundet* og i *Bog og Naal*. I 1902 lød annoncen:

1. Kursus i uddannelse af håndgerningslærerinder i 6 mdr. efter den Schallenfeldske metode, afsluttende med eksamen,
2. 3 mdr. kursus for lærerinder, og
3. kunstindustrielle kurser for unge piger.

Program udleveres hos Busck og Wisbecks boghandel på Købmagergade 49 i København.

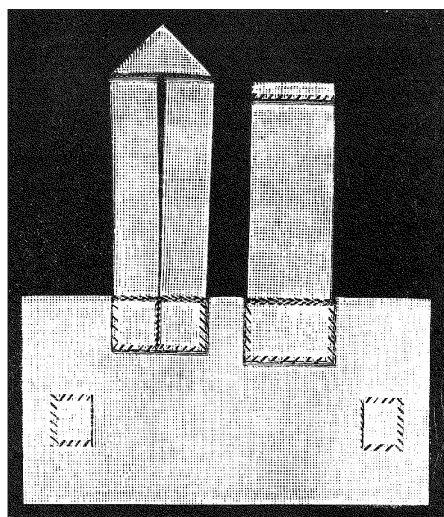

Ved Lapning af ternet Stof maa efter Frk. Dorothea Heckschers Metode Lappen altid være 4 Terner større end Hullet; f. Eks. Hullet 6 Terner, Lappen 10. Det hullede Stykke, man har klippet ud, lægges paa det Stykke, hvoraf Lappen skal tages, og det paases nøje, at Ternerne passe nøjagtigt, og at Traadene løbe paa rette Led. Man bøjer nu en Terne om paa alle Hullets fire Sider, ligesaa paa Lappen, hvorefter man kaster den til, idet man begynder midt paa Siden af den. Hjørnerne klippes af paa skraa, og den trævlede Kant over-sys med Kastesting.

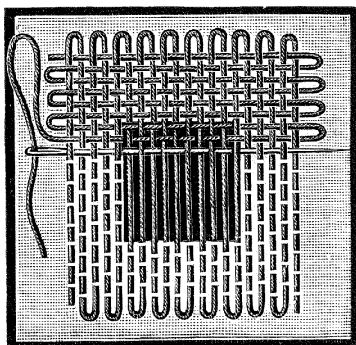
Allerede fra samme år tilbød Dorothea Heckscher også skræddersyning både for nybegyndere og viderekomne.

I forskellige tidsskrifter var der artikler og indlæg af Dorothea Heckscher, som var en ivrig forkæmper for en grundig pædagogisk og metodisk undervisning i håndarbejde, for både eleverne i skolerne og i uddannelsen af lærerinderne. I 1902 og i 1903 var der i *Bog og Naal* to lange indlæg om håndarbejdsundervisningen i vore skoler. Heri behandlede hun "Den Schallenfeldske metode", dens krav til lærerinderne og til eleverne og påpegede, at håndarbejde var et ånds-fag såvel som et teknisk fag og ikke bare et kopieringsfag. Desuden var det et fag, som krævede materialekendskab og viden om geometri og tegning. I et af sine indlæg gjorde hun opmærksom på den misforståelse, der var fremherskende hos nogle skolemyndigheder og lærerinder, at "Schweitzer-

kluden" repræsenterede "Den Schallenfeldske Metode". Den var kun en lille del af metodens krav. Videre i sine indlæg slog hun til lyd for en bedre uddannelse af lærerinderne, end det var tilfældet på den tid. Lærerinderne ville også i deres senere arbejde i skolerne have me-

Paasyning af Baand og Stropper.

Almindelig Lærredsstopning.

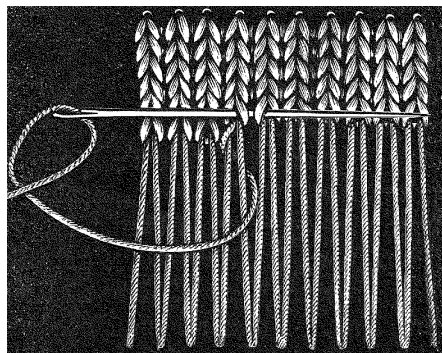
get gavn og støtte i en kvalificeret tilsynsordning. En uddannelse i lighed med hendes egen ville gavne faget, mente hun.

I 1904 udgav Dorothea Heckscher *Skoleskræddersyning* samt *Tabeller til Skoleskræddersyning*. I 1908 *Tabeller til Brug ved Linnedsyning*⁴ og *Mønstertegning*. Nordisk Forlag fremstillede og udgav hendes anskuelses- og andre undervisningsmidler som f. eks. vægtavler, syrammer og lignende. I *Vor Ungdom* 1905 skrev hun flere indlæg om metodisk undervisning i håndarbejde og om skoleskræddersyning og påpegede, at det var vigtigt, at alle mål var nøjagtige, og at eleverne ved at følge målskemaet kunne fremstille deres eget mønster, som ville passe dem præcist. Målesystemet var det internationalt anerkendte Dresdnersystem. I en anden artikel tilbageviste hun en skarp kritik af skoleskræddersyningen, som var rejst af to lærerinder, som ikke regnede den nøjagtige måltagning for noget væsentligt. Flere andre tidsskrifter gav hende spalteplass, f. eks. *Frem*, hvori hun i 1906 skrev fire artikler om tilskæring, den første var en beskrivelse

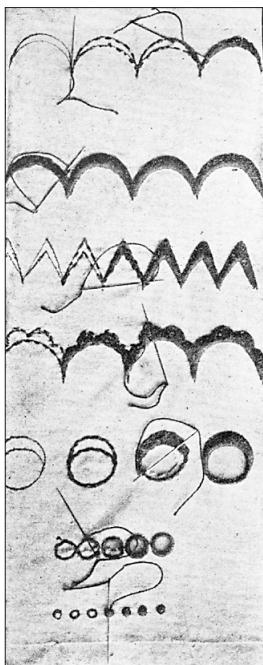
af klædedragtens historie med godt billedstof. I *Vort Hjem*, redigeret af Emma Gad i 1904, skrev hun "Hvidt Broderi" og sammen med Karen Hessel "Klædedragtens Vedligeholdelse"⁵. Det 9. nordiske Skolemøde blev holdt i København i 1905, og her vakte hendes udstilling berettiget beundring. Sammen med andre af tidens kendte lærerinder, bl. a. Emilie West, fremlagde hun meget udførlige og gennemtænkte undervisningsplaner.

Fra 1901 til 1906 ansøgte hun mange gange Kulturministeriet om anerkendelse af sine kurser til uddannelse af lærerinder. Hver gang fik hun afslag, ofte i en meget nedladende og arrogant formulering skrevet af professor Sørensen, ministeriets konsulent i skoleanliggender. Han støttede sine udtalelser på Emilie Wests vurdering af Dorothea Heckschers kursus, som hun fandt unødvendige, da Staten tilbød korte kurser på det samme grundlag.

Men Dorothea Heckscher var utrættelig. Ved sine eksaminer, der var offentlige, havde hun censorer,

Retmaskestopning.

*Syning af Tunga,
Huller og Pletter.*

der alle var kendte og højtrespekterede skolefolk. I 1905 fik hun en anelse anerkendelse af sine idéer angående kurser og krav til videreuddannelse, selvom dette års ansøgning også fik et negativt svar. Anerkendelsen lå i at ministeriets nye konsulent professor Larsen mente, at en sådan videreuddannelse måtte ligge på Lærerhøjskolen, – men også herfra blev det et afslag.

Fra 1906-1907 fandtes hendes kursus under "Uddannelse til Faglærerinder". Forskellige skolefolk havde sammen med Gerson Trier oprettet faglærerkurser, og i opslaget stod der henvisning til Dorothea Heckscher som den eneste, der uddannede til faglærereksa-

men i håndarbejde. I 1910 blev faglæreruddannelsen anerkendt af Staten, der udnævnte censorer og fastsatte kravene for undervisningen samt undervisningsplanerne. I *Bog og Naal* maj 1912 kunne man læse, at Dorothea Heckscher havde dimitteret 41 eksaminerede lærerinder i tiden fra den først afholdte eksamen i 1902. Annoncen om uddannelsen fortsatte, også i majnummeret af *Bog og Naal* i 1914 var den der, – men 20. juli 1914 døde Dorothea Heckscher. Dødsannoncen i Politiken den 22. juli var underskrevet "hendes Søskende".

Det nye, der ville hæve sig op over det almindelige, havde svært ved at trænge igennem. Mon det er lykkedes i den efterfølgende tid? Kan man fornemme "Den Schallenfeldske Metodes" idéer for elevers og lærerinders uddannelse idag, så faget ikke mere bare er et kopieringsfag, men et fag for både "Ånd og Hånd"?

Grethe Bentzen Møller

Noter:

1. Minna Kragelund, Sømmelige piger, Håndarbejdsundervisning og bevidsthedsdannelse, *Fortid og Nutid*, 1990/3, 171-204. Grethe Bentzen Møller, Metodisk håndarbejdsundervisning, *TENEN* 7. årgang nr. 4, forår 1997.
2. Grethe Bentzen Møller, "Emilie West og Dorothea Heckscher – Ikke to alen ud af eet stykke", *Håndarbejde i skolen*, 19. årg. nr. 2, København maj 1984, 20-23. Det er denne artikel, der bringes her – delvis forkortet af redaktionen.

3. Seminariets navn har forfatteren ikke kunnet finde frem til.
4. Linned = undertøj.
5. Illustrationerne er lånt fra de to artikler i Vort Hjem.

Rokokoprojekt på Håndarbejdets Fremmes Seminarium *- et samarbejde med Kunstindustrimuseet i anledning af Frederiksstadens 250 års jubilæum*

Frederiksstaden, Københavns rokokokvarter omkring Amalienborg Plads, blev grundlagt i 1749 under Frederik d. 5. i anledning af kongehusets 300-års jubilæum. Bydelen blev udformet efter en plan af Nicolai Eigtved med hovedakserne Frederiksgade og Amaliegade. Hvor akserne skærer hinanden, dannes en ottekantet plads med fire adelspalæer (navnet Amalie går tilbage til Frederik d. 3.'s dronning, Sofie Amalie, der i 1600-tallet havde en lysthave med slot på området). Kunstindustrimuseet bygges som hospital i Frederiksstaden og blev først museum i 1920'erne.

Rokokomode som indslag

Anlæggelsen af denne elegante bydel ville man fejre på museet fra 12. september 1999 til 5. januar 2000. I forbindelse med udstillingen skulle arrangeres en "festival" med indslag fra 1700-tallets kulturliv, bl.a. koncerter og litteraftener. Også tidens mode ønskede man at fokusere på. Kunstindustrimuseet ejer både mands- og kvindedragter samt dragtdele fra 1700-tallet. Disse skulle dog ikke indgå i udstillingen, hvor kun et par af Frederik d. 5.'s dragter blev vist sammen med portrætter, møbler, boligtekstiler,

sølv, porcelæn, glas og en lang række arkitekttegninger.

Kulturby-projektet i 1996

I kulturbyåret 1996 havde studerende fra Håndarbejdets Fremmes Seminarium i samarbejde med lærerne i kunst- og kulturhistorie, beklædning og broderi fremstillet en serie historiske dragter fra 1750'erne til 1960'erne til opvisning i Moltkes Palæ, samt for 1700-talsdragternes vedkommende til udstilling i det smukke rokokotrapperum i Dehns Palæ. Seminariets lærere fik bl.a. ved denne lejlighed god indsigt i konstruktion af denne periodes tøj og underbeklædning.

Den nye opgave

Da Kunstindustrimuseet i slutningen af 1998 henvendte sig til os med henblik på et samarbejde om fremstilling af ti rokokodragter til brug ved åbningen af udstillingen samt ved historiske modeopvisninger, følte lærergruppen sig derfor rustet til opgaven men havde samtidig erfaring med, hvor tids- og

materialekrævende et sådant projekt ville være. Efter en række møder med museets tekstileksperter, besøg i magasinerne samt forespørgsler blandt de studerende besluttedes det i februar 1999, at de studerende på fjerde semester som et led i beklædningsuddannelsen i grupper skulle fremstille ti rokokodragter (to mandsdragter og seks kvindedragter samt en drenge- og en pigedragt). Dragterne skulle repræsentere moden hos det højere borgerskab og adelen. For kvindedragternes vedkommende enedes man om forskellige anvendelsesområder fra formiddags-/hjemmedragt, ridedragt (ridning var en populær sport også blandt kvinder) til selskabs- og brudekjole.

Forlæggene skulle være nogle af museets dragter, en brudekjole fra

Nationalmuseet i Brede, nogle dragter fra andre samlinger samt danske adelsportrætter. En af mandsdragterne samt brudekjolen, der havde det største omfang, skulle fremstilles med alt tilbehør, skjorte, særk, korset og pannier.

Plan, pædagogik, økonomi

Opgaven var et dejligt "realistisk" tværfagligt projekt. Der skulle udarbejdes detaljeret budget, arbejdes efter deadline, og produkterne skulle vises udenfor huset, ligesom et par af dragterne skulle beholdes af museet. Et væsentligt problem på beslutningstidspunktet var dog, at der ikke var penge til materialer hverken på seminariets eller museets budget. Der skulle søges sponsering med deraf følgende ventetid. Stofferne til dragter af denne art er kostbare, periodens silhuet er stofkrævende og selve fremstillingsprocessen langvarig. Det blev aftalt at finde forlæg til dragterne, analysere, opmåle, lave arbejdstegninger, tilskæring osv. og først fremstille dragterne i stout, for derefter – når pengene forhåbentlig dukkede op – at udføre dem i de rigtige og dyre materialer.

Der skulle dog allerede i denne første periode findes egnede stoffer, så budgettet kunne lægges og stofferne bestilles hurtigst muligt. Udgifterne til materialer blev anslået til 50.000 kr. Læreren i kunst- og kulturhistorie, herunder dragthistorie, holdt en indledende forelæsning om bydelens beboere, omgangsformer, forskelligheder i dragt afhængig af alder, rang etc. samt kilder til periodens dragthistorie. Frederiksstadens bygnings-

historie var allerede de studerende bekendt gennem deres allerførste byvandring i fagområdet stilhistorie pga. naboskabet til seminariet. De involverede lærere og studerende foretog et studiebesøg på Det kgl. Teaters magasiner med både teaterkostumer og originale dragtdele fra 1700-tallet for at finde yderligere inspiration til materialer. Teatrets muligheder er imidlertid anderledes. Man kan vælge at stilisere udtrykket med enkle materialer, der skal ses på stor afstand eller få fremstillet kostbare specialstoffer. Men besøget var givende på andre måder. Der blev set på materialer og lånt prøvebøger i bl.a. Illums Bolighus, Lysberg, Hansen & Terp og C.L. Seifert, ligesom man prøvede billigere løsninger uden større held.

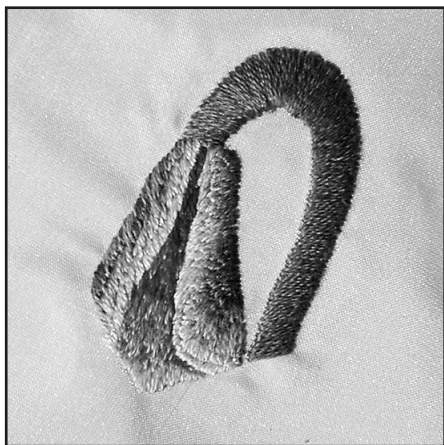
Opmålinger og tilpasning

De studerende foretog opmålinger af tre kvindedragter på Kunstindustrimuseet, ligesom vi fik kopier af kartotekskort med billeder af dragterne. En broderet udsmykning blev nøje fotograferet af de studerende. Nationalmuseets brudekjole var det desværre umuligt at få lov at undersøge, men Ellen Andersens bog *Moden i 1700-årene* (Nationalmuseet, 1977) var en stor hjælp. Alle disse opmålinger kunne dog ikke benyttes direkte, da dragterne skulle tilpasses de studerende, der skulle bære dem ved opvisningerne, og moderne kvinders proportioner er anderledes end rokokodamernes. Den hvid-rosa kjole blev således draperet op på modellen og vi valgte studerende under mannequinhøjde for bedst at illustrere det lille, spinkle 1700-tals ideal.

Ved arbejde med nogle af de øvrige dragter havde vi ligeledes stor nytte af Ellen Andersens bog samt den engelske dragtspecialist Janet Arnolds bøger. Portrætmaleriet som inspirationskilde (f.eks. arveprins Frederiks til drengedragten) stillede store krav til de studendes evne til at analysere og lave arbejdstegninger. I forberedelsesforløbet inddrog vi en gæstelærer med speciale i historiske korsetter og panniers, så de studerende fik forståelse for, hvor stor betydning disse ting har på det færdige resultat. Omkring påske blev de med længsel ventede penge frigivet, så stofferne kunne bestilles (her var museets tekstilspecialist og lære-

ren i dragthistorie igen involverede som konsulenter). Nogle af stofferne skulle hjemtages fra udlandet, og priserne var i mellemtiden steget. Brudekjolen, som krævede syv meter stof à over 1000 kr. meteren, belastede budgettet mest. Det viste sig, at mange af stofferne var vanskelige at arbejde med. Det var krævende at få Watteau-læggene til at falde smukt, at få de store rapporter på de blomstrede dragter til at ligge symmetrisk på hofterne krævede en ekstra søm, ligesom de høje meterpriser førte til en øgning for neden på en af overkjolerne. Dette var dog også almindelig praksis i 1700-tallet, selv i de finere kredse.

Fornemt broderi

En af Kunstindustrimuseets dragter bestod af en (omsyet) trøje og et skørt med et bredt, mangefarvet borthroderi. En beklædningsstuderende med broderi som andet specialefag påtog sig at brodere en rapport af denne imponerende kant og måtte nøjes med at markere de øvrige med quiltning. Broderiets motiv er ifølge kartotekskortet store blomsterbuketter og -kviste af roser, iris, akeleje, nellike, påskelilje, pæon, lotus og kirsebærblomst samt muslingeformer med gitter- og andre grunde. Stingene er fladsyning, knuder, kontursting, grensting, tællesyningsgrunde og nedlagt syning. En anden broderiopgave var brystsmækken på brudekjolen. Her kombinerede man forskellige computerprogrammer til maskinbroderi og fandt farver der passede til stoffet. Den gule brudekjole og den hvid/rosa kjole blev syet i samme stof med samme meget rokokoagtige mønster, men

den forskellige farveholdning fik materialerne til at se vidt forskellige ud. Da dragterne var færdige udarbejdedes til udstillingsbrug en planche pr. dragt med billeder af forlægget, beskrivelse og materialeprøver.

Ved åbningen af udstillingen om Frederiksstaden paraderede de studerende ved dronningens ankomst og vandrede rundt i Grønnegården under den efterfølgende reception. En teaterfrisør havde foretaget sminkning og håropsætning, og inden den første modeopvisning 2. oktober blev deltagerne af en balletmester instrueret i at gå yndefuldt og neje, samt at placere hænderne korrekt over de brede skørter. Ved opvisningen vistest de enklere dragter først og til sidst de to fornemste kvindedragter sammen med de to herredragter. Bruden blev med hjælp fra to assistenter "afklædt", så særk, korset og pannier kunne beundres. Opvisningen blev præsenteret og kommenteret dragt for dragt af en af de studerende, og succesen blev gentaget to gange på kulturnatten for fulde huse. Ved denne lejlighed blev plancherne også udstillet, og en videofilm af opvisningen vist i et rum i museets 1700-tals afdeling. Kunstindustrimuseet har beholdt den blå mandsdragt og brudekjolen, mens resten af dragterne tilhører seminariet og sammen med plancherne kan tænkes anvendt til udstillinger på f.eks. biblioteker.

Jytte Kreiborg

Seminarielærer i kunst og kultur

Færøske klæder

I forbindelse med min uddannelse til voksenunderviser på Odense Seminarium opholdt jeg mig på Færøerne i februar. Jeg var så heldig at komme i praktik på Tórshavn Aften- og Ungdomsskole, en praktik der dels omfattede min egen undervisning, dels observation af færøske læreres undervisning, og endelig var der rig lejlighed til at studere tekstiler.

I det følgende skal jeg kort omtale den færøske dragt, som af færingerne betegnes Føroysk klæðir, (fremover oversat til færøske klæder) búni eller på dansk: national-

dragt. Den årvågne ser straks at ordet búni er beslægtet med det norske ord bunad. Færingerne har da også fået mange impulser fra Norge, da Bergen var det sted, man lettest kunne seje til.

Den færøske festdragt til såvel mænd som kvinder er relativt ny, i det den er opstået for henved 100 år siden, og den rummer både gamle og nye elementer. Eksempelvis har mændenes knæbukser aner tilbage til 1700-årene, hvorimod kvindeskørterne er syet med dybe læg i et slankende snit, der godt kan give

Fest i en af Tórshavns danseforeninger.

Bemærk, at den smukt broderede herrevest også har broderi på flippen. Den unge mand til højre bærer vest i rødt vadmæl.

Selinda Andrés-son underviser i maskinstrikning på Tórshavn Aften- og Ungdomsskole. Hun strikker desuden dragtdele på bestilling, og i hendes værksted foto-graferede jeg disse strikkeprøver med mønstre til kvindetrøjer. Farvekombinationen er enten rød/blå eller rød/sort.

mindelser om moden fra forrige århundredskifte.

Den færøske dragt består af et “fast skema” inden for hvilket der

findes en mængde variationer, og man vil da næppe møde to ens dragter. Ligeledes er denne dragt også underlagt moden, eksempelvis

Dragtsyning hos Frynhild Johannessen (midt i billedet).

På tilskærerbordet ligger broderet vadmél til en herrevest udført af den unge kvinde til venstre.

Poulina Jensens egen dragt i sorte og kraprøde farver. Trøjen har lange ærmer og den er ensfarvet – et brud på traditionen! Dragten er fotograferet på en udstilling med færøsk kunsthåndværk.

var skørtelængden kortere for 40 år siden, end den er i dag.

De færøske klæder appellerer til både unge og gamle, og det er populært at sy dragter på aftenskolen. Ligeledes væves der mange forklæder og tørklæder på væveholdene. I disse år væves forklæderne med rosengangsborter i fint kamgarn – lidt ældre forklæder kan være vævet med munkebælte eller daldrejl, evt. i fin bomuld eller silkelin. Man komponerer selv mønsteret til sit forklæde – måske ved at bruge et ældre forklæde som forlæg eller inspiration.

Set med danske øjne er det usædvanligt: nye folkedragter plejer at være tro kopier, men på Færøerne møder man en levende tradition, som den enkelte selv er medskabers af.

Væveren Poulina Jensen er en af de professionelle vævere som udfordrer traditionen. Hun har mange bestillingsopgaver på skørtestoffer, forklæder og tørklæder ligesom hun væver vadmel til kot (herrejakker). Da jeg besøgte hende, var ordrebogen fyldt med bestillinger, der skulle være færdige inden sommer. For studenterne er

det nemlig en selvfølge at "springe ud" i færøske klæder.

De, der ønsker specielle farver – eller helt nye variationer over et velkendt tema, kommer til Poulina Jensen. Eksempelvis fremstiller hun skørtestoffer med en lang række stribe- og farvevariationer. Kun ved det første flygtige øjekast er stofferne ens. Hun farver også selv en del garner for at få et større register at spille på. Nogle finder, at Poulina Jensen er gået for vidt i sit arbejde med at forny dragten, omvendt er det dog også denne fornyelse, der forhindrer at dragten stivner i en bestemt form.

De færøske klæder anvendes bl.a. til de store familiefester, dansesfester og til Olaifesten (minde om Olav den Hellige, der faldt i slaget ved Stiklestad, den 29 juli 1030).

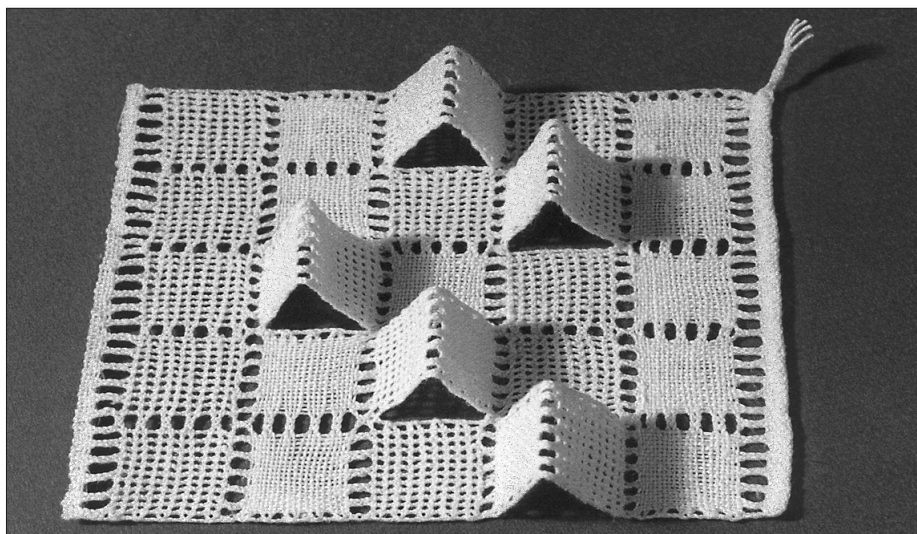
En aftenskoledeltager sagde om dragten: "– har man den, har man altid noget ordentligt tøj at tage på."

Endelig må dragten dog også ses som en del af færingernes kulturelle identitet – en identitet der bliver vigtig at fastholde og fokusere på for et lille folk på blot 45.000.

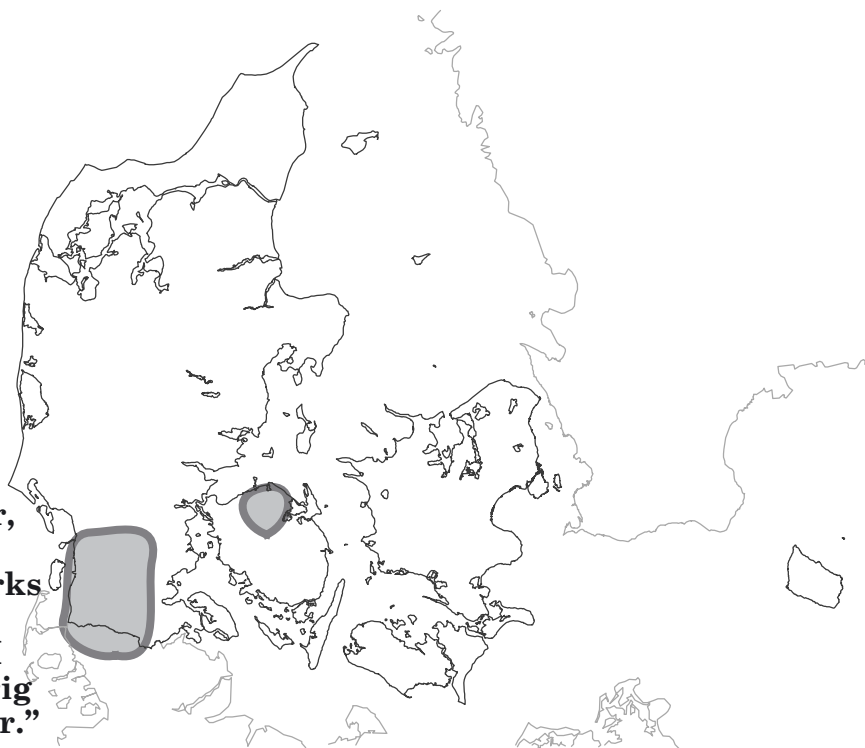
Susanne Nielsen

PS.: For interesserede grupper holder jeg gerne diasforedraget: Færøske tekstiler – før og nu. Stikordene er uld, får, strik, mønstre og traditionelle dragter. Foredraget belyser desuden, hvordan der undervises i de tekstile fag på Tórshavn Aften- og Ungdomsskole, ligesom der præsenteres en række arbejder udført af nutidige færøske tekstilkunstnere. Ønskes yderligere information om foredraget, kan jeg kontaktes på tlf. 64 83 11 26.

"Packis", knipling af tekstilkunstneren Inger Broström, 1998. Kulturen i Lund huser for tiden udstillingen Spets på många sätt, og en sal er helliget moderne kniplede værker.

**“Venner,
ser på
Danmarks
kort,
Ser, så I
det aldrig
glemmer.”**

Efter generalforsamlingen på Hør-
vævmuseet på Krengerup var der
som bekendt foredrag ved Kirsten
Holm om Slettens Vævere. Som det
af og til kan gå under et foredrag,
gik mine tanker på langfart, og
pludselig slog det mig, at vi mang-
ler et tekstilt danmarkskort. Vi
ved, at i andre lande, som for ek-
sempel Sverige er områderne delt
ind, vi kender Hallands berge
(strik) eller Blekinge broderi. På
samme måde mener jeg, kunne det
være interessant at skaffe et over-
blik over Danmarks tekstile områ-
der.

Med disse linier vil jeg derfor
opfordre til at indsende forslag til
udfyldelse af kortet, gerne med en
kort begrundelse om, hvorfor net-
op det område har fortjent en plads
på kortet.

Selv lægger jeg ud med at mar-
kere områderne for slettens vævere
og tønderkniplingerne.

Sletten er den fattige nordfyn-
ske trekant, der er afgrænset af
Odense Fjord, Kattegat og landeve-
jen Odense-Bogense. Her blev der i
århundreder hjemmeproduceret
vævede stoffer i stort omfang.

Det tønderke knipleområde,
som i dets blomstringstid strakte
sig over flere århundreder, gik fra
nogle få landsbyer syd for den nu-
værende grænse til Tinglev mod
øst, Maugstrup (nord for Vojens)
mod nordøst og Ribe mod nord.

2 områder – 2 vidt forskellige
teknikker – 2 ud af forhåbentlig
mange områder, som vi glæder os
til at modtage fra medlemmerne.

Lis Slottved

Invitation til dronningetur:

Dronningens gobeliner – lørdag den 2. sept. 2000 kl. 18

De 17 gobeliner var erhvervslivets 50-års fødselsdagsgave til dronning Margrethe, og er ved overrækkelsen på 60-årsdagen givet videre til os, det danske folk. Det er en spændende suite, der fortjener at blive studeret i detaljer og giver anledning til mange overraskende iagttagelser og kommentarer.

Et besøg på en time er det, man som gruppe har mulighed for at booke sig ind på, og den overvældende interesse er kommet ganske bag på Slotsforvaltningen, der har svært ved at efterkomme alle ønskerne. Det gælder derfor om at være på pletten den 2. september. Vi mødes kl. 17:45 under tårnet ved nedgangen til ruinerne (samme sted som vi mødtes, da vi så gobelinerne i tårnværelset) og går derfra sammen til indgangen.

TENEN har sikret sig to kyndige guider: Lise Warburg som har

introduceret os til snart samtlige danske gobelinsier og som selv har været elev på Manufactures nationales des Gobelins i Paris og Nils Bartholdy der er historiker og arkivar ved Rigsarkivet. Som heraldisk ekspert har han rådgivet Bjørn Nørgaard ved udformningen af de våbenskjolde, der pryder hjørnerne i de store gobeliner.

Bagefter samles vi et sted i nærheden og diskuterer det set, mens vi spiser vor medbragte mad. Der bliver mulighed for at få en kop te eller lignende.

Prisen for dette arrangement er 100 kr., som indbetales til Anni Mejdahl (giro 143-0130) senest den 15. august 2000. Der er begrænset deltagerantal.

Kontaktperson er Lone de Hemmer Egeberg, tlf. 45 81 15 97.

PS.: "Kataloget" anmeldes side 21.

*Spring køn
over – tag med
TENEN på
dronningetur
den 2. 9. 2000*

Tenens skovtur til Greve Museum

Søndag den 18. juni var jeg med Tenen på Greve Museum og så en udstilling om Hedebo-syning (Tulipanen i Hedebo-syningen).

Vi blev budt velkommen af Ena Hvidberg fra museet, derefter fortalte Jytte Harboesgaard om hedebo-syningen. Det var interessant og spændende at høre om, hvordan man mener at hedebo-syning er en sammenblanding af engelsk broderi og udfyldningen i baldyring. Jytte fortalte også om de forskellige sting. Det mest almindelige er knaphulssting, men der er også andre sting – krydset hulgang og skråbuer – og de blev illustreret ved at Jytte tegnede dem på en papboard.

Der var mange meget smukke kraver. De mest sarte samt udlån

fra andre museer lå i montrer. Et pænt antal kraver, hvor der til hver enkelt var konstrueret en gine, hang langs de to langvægge, og det var en ualmindelig smuk opsætning - hvide kraver på bordeaux giner. Disse kraver er i privat eje, og der var givet lov til, at de må hænges frit. Det virkeliggør, hvordan en krave i sin tid blev båret.

Da vi havde spist frokost, fortalte Jytte om, hvordan hun havde vasket og efterbehandlet alle kraverne. Derefter kunne vi gå op og nærstudere kraverne igen. Det var en meget interessant udstilling med en flot formidling.

Allis Nørby Jensen

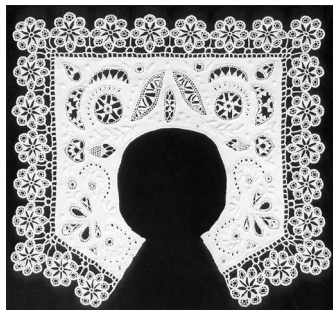
foto: Lis Ahrenkiel

Illustrationer fra bogen, som nævnes side 22.

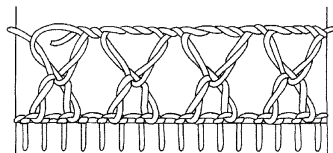

Jytte Harboesgaard skitserer og fortæller.

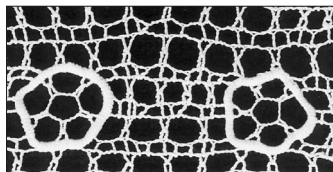
Hedebo krave, 1865-80.

Krydset hulgang.

Flere rækker krydset hulgang.

Boganmeldelse:

Den dansande damastvävaren. Berit Eldvik. Stockholm: Nordiska Museet 1999. 246 sider ill. delvis i farver. ISBN 91-7108-460-6. Pris ca. 425 SEK.

Sveriges bedste damaskvæver i 1900-tallet hed Carl Widlund (1887-1968) og hans historie er spændende som en roman. Født som "uægte" barn i små kår blev han som 15-årig anerkendt som søn af en velhavende læderfabrikant og arvede en anseelig familieformue. Vævning havde altid fascineret

ham, især udforskning af teknikens muligheder, og plejeforældrene resignerede og lod ham uddanne sig på Borås Vävskola 1908-10. Trods brændende engagement og åbenlyse evner – et mangefacetteret talent – kunne han ikke tjene noget som helst som væver, men familieformuen satte ham i stand til at findyrke faget og foretage lange studierejser til Tyskland, Frankrig, Holland og Belgien, kort sagt til alle steder hvor der var damasktraditioner at studere. Koryfæer som Lilly Zickerman og Elisabeth Thor-

Koncentration og omhyggelighed var betegnende for Widlund. Derfor blev hans mønsterpatroner så udsøgt flotte – malet med rød vandfarve, tynd pensel og sikker hånd.

*Patron nr. 40:
"Musicerande änglar".
Skitse af Sofia Widén.
Vævet første gang i 1934
som metervare,
90 cm bred.*

man så hans helt specielle talent, tog ham under deres vinger og arrangerede udstillinger i ind- og udland, skaffede kunder og PR, knyttede forbindelser og opbyggede gennem 1920-erne og 30-erne hans identitet som landets bedste damaskvæver.

Tilnavnet Den Dansande Damastvävaren fik han ikke blot for sin rolle i selskabslivet, men især fordi han beherskede den særlige rytme, der kræves for at frembringe ensartet og fast håndvævet damask. Rytmen sammenlignes med en valsetakt, da hændernes og fodens arbejde skal foregå i samklang for at indslaget kan blive jævnt. Samtidig anvendte han altid materialer af udsøgt kvalitet, oftest fin irsk hør, samlede klassiske mønstre og samarbejdede med tidens bedste kunstnere. Trods voksende berømmelse og store opgaver blev vævningen aldrig nogen

guldgrube, dertil var han for kompromisløs i kravene til resultatet. En sammensat personlighed der træder fint frem i bogens dokumentation af hans liv og arbejde.

Ved hans død arvede Nordiska Museet alle efterladenskaber inklusive hele hans kendte damaskvæveri. Væveprøver, mønstre, journaler, ordrebøger, fotos, breve og en mængde andet arkivalsk materiale belyser på enestående vis denne asketiske persons udvikling som håndværker og æstet. Også damaskvævningens historie rides op ligesom bogen giver den nødvendige baggrund for at kunne indplace Widlund i tid og rum.

En ren lystlæsning ved den indbydende præsentation af materialet og opmuntrende på grund af dette særprægede talents stædige fastholden ved fine håndværkstraditioner.

Lone de Hemmer Egeberg

Gobeliner til Danmarks dronning: Bjørn Nørgaards danmarkshistorie på Christiansborg vævet i Manufactures nationales des Gobelines et de Beauvais. Guide red. af Peter Michael Hornung. København: Hofskallatet u.å. [1999]. 108 sider ill. delvis i farver. ISBN 87-987536-4-9. Pris 185 kr.

TENENs tre redaktører tog en prøvetur på udstillingen i riddersalen og kan bevidne, at et par timer galopperer af sted, mens man diskuterer tæppernes komposition, scener og detaljer ved hjælp af de uddelte oversigter. Farverne er pågående, indholdet er overraskende i valg og fremstilling af personer og begivenheder, udsmykningen er dristig og provokerende. Derfor er det en fornøjelse at sætte sig hjemme med bogen og give sig tid til at studere figurer, symboler og allegorier. Alt forklares på udmærket vis,

og illustrationerne er netop tilstrækkeligt store til at man kan skelne detaljer.

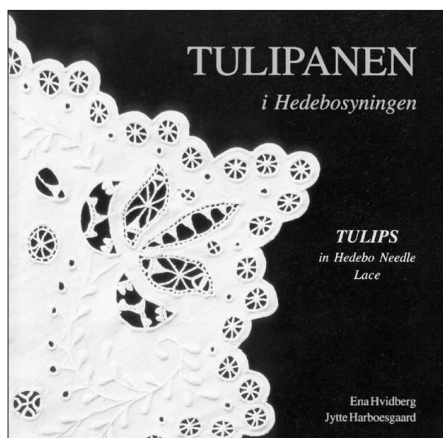
Indledningsvis er der et langt og fint interview med Bjørn Nørgaard om intentionerne og arbejdet med tæpperne.

Er de smukke? De er i hvert fald meget forskellige, da hver epoke er skildret med inspiration i tidens stil og kunstopfattelse. Også disse overvejelser fremlægges overbevisende og kunstneren redegør for sit syn på historien som forudsætning for hele den demokratiske proces. Der er arbejdet meget seriøst og kærligt med det erklærede formål at give historien tilbage til de generationer, der i skolen er blevet forholdt den. Resultatet er storslået og overbevisende – bogen en nødvendighed for alle, der vil studere gaven nærmere.

Lone de Hemmer Egeberg

Christian V, Peder Griffenfeld, Jens Juel og Svend Gønge. Udsnit af "Ældrenevælde".

Boganmeldelse:

TULIPANEN i Hedebostryningen, TULIPS in Hedebo Needle Lace. Ena Hvidberg og Jytte Harboesgaard. Forlaget Greve Museum 2000. 128 sider, illustreret. ISBN 87-89367-16-2. Pris 150 kroner.

Bogen er et led i Greve Museums forskning i hedebotekstiler. Den er delt i to hovedafsnit:

Først en fabulering over bogens tema af Ena Hvidberg og senere en analyse af udklipshedebo af Jytte Harboesgaard. Efter hvert afsnit findes der en engelsk oversættelse.

Ena Hvidberg beretter om de mange steder, hvor tulipanens anvendelse er et yndet motiv. Det gælder alt fra malerkunst over tekstilkunst som gobelin, møbelbetræk, agehynder og de hvide tekstiler til kunsthåndværk. Temaet kendes altså både fra overklasse, middelklasse og almue tekstiler mm. Glad fortæller Ena Hvidberg også om det lykketræf, at da de skulle indsamle kraver til den spe-

cialudstilling, der er på museet lige nu, fik de foræret hedebotekstiler, der stammer fra Mette Olsdatter. Det viste sig at være selv samme person, som museumsinspektør Elna Mygdal i 1915 og 1917 havde besøgt og dengang taget billeder af. Det kan alt sammen ses på udstillingen.

I det andet afsnit sættes vi grundigt ind i analysen af udklipshedebo samt stifter bekendtskab med "nye" og gamle glemte teknikker. Efter gennemgang af 200 kraver fandt Jytte Harboesgaard frem til to for hende nye teknikker, der tilsyneladende ikke er beskrevet siden 1910 i "Haandarbejdsbogen": Skråbuer og krydset hulgang. Disse syteknikker bliver grundigt gennemgået og illustreret både med fotos og stingtegninger, så det nu er muligt at få øjnene op for disse "nye" sting.

Et spændende afsnit er analysen af kraver fra 1850 til 1925. Det er delt op i perioder på 15 år. Ud over en samlende tekst er der for hver periode en opgørelse over motiver og syteknikker. Det ses således, at i de undersøgte kraver er tulipanen fundet i alle perioder med undtagelse af tiden 1880 til 1895.

Det er en fin bog, hvor fornyelsen nok ligger i den sidste halvdel. Billederne er meget tydelige, og når man har set udstillingen, giver det et lille sug i maven, når man genser de fine kraver på side 46 og 47. Kraverne hænger ganske enkelt "frit svævende" i udstillingen, og man kan gå rundt om dem og betragte dem på allernærmeste hold. Det er simpelt hen elegant!

Vibeke Lilbæk

Boganmeldelse:

Klara Sørensen: *Danske silkebånd - med Europæisk Baggrund.*

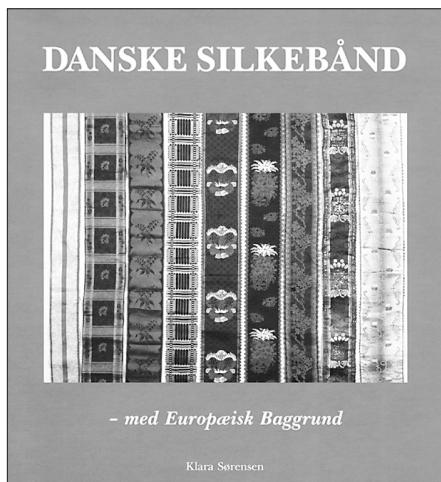
Udgivet af Landsforeningen Danske Folkedansere og Horsens Museum. 96 sider. Mange illustrationer i sort-hvid og farver. ISBN 87-90555-03-1. Pris 248 kr. + forsendelse.

Gennem mange år har Klara Sørensen samlet materiale om silkebåndenes historie. Materialet er samlet fra udstillinger, museumsbesøg, kurser og private gemmer. På en studietur til Tyskland og Schweiz i 1982 var det bl. a. båndværkstedernes arbejdsprocesser, hvor de måtte indrette sig efter kundernes smag, økonomiens formåen og politikernes større eller mindre bevågenhed, der gjorde indtryk.

Det er – anmelderen bekendt – den første samlede udgivelse om danske silkebånd. Det historiske spænder over en tidshorisont på knap 450 år – nemlig fra 1500 til 1930-erne.

Bogen omhandler båndenes historie i Europa, silkebånd på højerestandsdragter, båndproduktion i Danmark, silkebånd på folkedragter samt kunstsilkebånd omkring Første Verdenskrig.

Afsnittet om båndproduktion i Danmark omhandler også omsorg for silkebåndene, kongelige forordninger og om smugling af kramvarer. I et forsøg på at tidsfæste de

gamle bånd er der i afsnittet om silkebånd på folkedragter en beskrivelse af mange typer bånd, og hvornår de formentlig har været brugt.

Bogen er flot sat op med fine eksempler, der på bedste måde illustrerer teksten. Til billederne findes der både danske og engelske billedtekster, ligesom der bagerst i bogen er et fem sider stort engelsk resumé.

Jeg tror nu ikke, at det er forside som blikfang, der sælger bogen, og det er synd, for indholdet er godt!

Vibeke Lilbæk

Bogen kan fx. bestilles hos: Landsforeningen Danske Folkedansere ved Lisbeth Green, Vedbæksallé 75, 8700 Horsens, ePost: lgreen@get2net.dk

På sommerferie i det sydlige Norge kom vi gennem den lange Setesdal, der går fra Hardangerviddene i nord til Kristiansand i syd. Vi havde været til Nordisk folkedanserstævne i Stavanger, så øjne og ører var rettet ind på folkedragter og bunader.

Setesdalen har været ganske rig både på traditioner og penge, men påvirkningerne fra de øvrige dale

har været beskeden på grund af besværlige adkomstveje. Der er derfor bevaret nogle helt specielle karaktertræk i dalens folkedragter.

Jeg faldt over to bøger, som jeg absolut måtte eje: Lusekofta fra Setesdal og Rette klede i Setesdal - fra vogge til grav. Det er de to bøger, som omtales herunder.

Boganmeldelse:

Annemor Sundbø: Lusekofta fra Setesdal. Høyskoleforlaget 1998. 160 sider. Mange billeder og diagrammer. ISBN 82-7634-214-0. Pris 248 NOK.

Bogen fortæller historien om en lille "lus", der har sat dybe spor efter sig.

"Lus" er det mindste mønsterelement i striketechnikken. Den blev fanget ind i en undertrøje en dag midt i 1800-tallet og formerede sig på en sådan måde, at den har fået flere efterkommere end noget andet i strikkehistorien. Sådan begynder bogen. Herefter beskrives trøjens udvikling fra kun at være en del af mandsdragten til at være hver mands eje den dag i dag og nu kendt langt ud over landets grænser.

*

Ved et besøg i butikken "Husfliden" kunne jeg ved selvsyn se, hvordan den gamle kending havde gennemgået en udvikling, idet den gode gamle model lå side om side med fornyelsen, hvor der frækt og elegant var sat stærke farver og

Strikkeopskrift til lusekofter o. 1960.

mønstre ind i modellen som effekt i den ellers sort/hvide model.

Selv fik jeg af min norske penneveninde lusekoften "Marius" foræret omkring 1960, og jeg ser stadigvæk det samme mønster brugt den dag i dag!

Vibeke Lilbæk

Boganmeldelse:

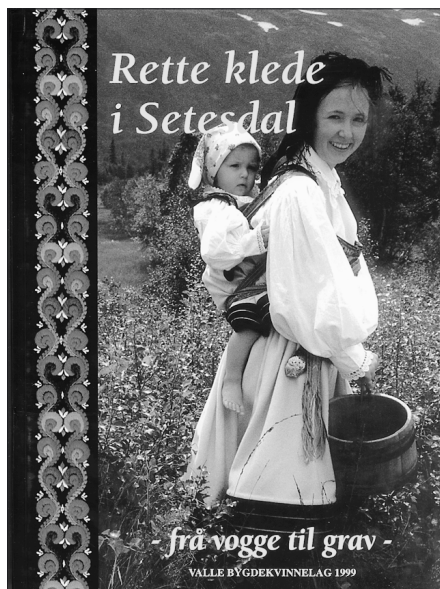
Rette kleder i Setesdal - frå vogge til grav. Valle bygdekvinnelag 1999. 186 sider i stort format på glittet papir og med mange illustrationer i farver og sort-hvid. ISBN 82-995252-0-9. Pris 498 NOK.

Anmelderen har gennem flere år været fascineret af den korte, "struttende" kvindedragt og manden med den ganske korte vest over de lange bukser med læderbuksebag og pyntet som om, han havde været på valsen i Schwarzwald. Under vesten og buksesmækken bærer manden en lusekofte, der er en strikket ulden trøje.

Kvinderne bag bogen beskriver i tekst og billeder flot de specielle dragters historie, traditioner og udvikling. Det er givet, at forfatterkredsen selv har mange praktiske erfaringer at øse af. Billedmaterialet bærer præg af stærkt personligt engagement, for der er som hovedregel brugt lokale billeder.

En ung pige på den lokale Valleudstilling fortalte glad om sin dragt og om, at den nederste stærkt quiltede kant skal ligge i form mindst ni måneder, før den sys på underkanten af både det hvide- og det sorte skørt, ellers kan det ikke holde den buede form. Hun fortalte også, at der i dag skal meget plads til at opbevare dragterne, da man jo ikke som i tidligere tid kan hænge dem op over hanebjælken i stabbur.

Setesdalen er også berømt for sine sølvsmedjer og omtale af dragt-

sølvet har naturligvis også fået sine sider.

Sproget er lidt tungt, fordi teksten er skrevet på ny-norsk og der bruges mange lokale fagudtryk – heldigvis bringes der bagerst en ordforklaring.

Bogen er bemærkelsesværdig, fordi det er en "husmoderforening" i en mindre bygd, der har givet sig selv opgaven med at skrive og producere et pragtverk til eftertiden.

Bogen har vel ikke umiddelbart så meget med Danmark at gøre, men vi bliver præsenteret for et stykke kulturhistorie fra et stykke gammelt dansk land, der den dag i dag har kort afstand til Danmark.

Vibeke Lilbæk

www.gobelin.dk

Dronningens gobeliner er et godt eksempel på, hvad internettet kan bruges til. På hovedsiden, hvor der kan vælges sprog, kan der vælges mellem forskellige temaer. Et af dem giver os mulighed for at se de seks store tæpper samlet eller hver for sig. Under Inspiration er der mulighed for at få noget at vide om Lise Warburg, som jo er en af vore to eksperter, når vi med TENEN kan komme på visit.

Artiklen TEXTIL PÅ NÄTET af Elsebeth Lavold i "GARDE ROBE ÅRSBOK 1999" ISSN 0284-642X fra Sverige omhandler netop hvad/hvordan man kan finde interessante tekstile emner på nettet. Hun in-

teresserer sig specielt for strikning, men fortæller hvordan der mange gange er links/henvisninger til beslægtede emner, udstillinger, museer, kunstnere mm. *www.knitting.about.com* er et godt sted at starte, siger hun.

Et andet sted er det specielt kostumer *www.costumes.org* og endelig er der da også et strikkeblad, der kun udkommer på nettet *www.knittingnow.com*

Dette var blot et par appetitvækkere til en spændende ny verden, hvor man ikke skal være bange for at følge et link, der bare ser spændende ud.

Vibeke Lilbæk

Kort nyt

Kineseri-kursus

Efterårets tekstile emnekursus ved Folkeuniversitetet i København får titlen: *Kineserier i barokkens interiør og dragtmode*. Onsdage kl. 12-14, 12 gange, begynder 6. september 2000. Ved Hanne Frøsig Dalgaard.

Kinamoden stod i høj kurs i 1600-1700 årene og er repræsenteret med en række interessante interiører på slottene. Indflydelsen fra Kina på periodens europæiske klædedragt har derimod ikke været meget påagtet, men skal uddybes på baggrund af portrætter og dragtdele. Den forfinede elegance, der kom til at præge overklassen i de europæiske enevældige stater, havde for en del sin forudsætning i den forstærkede påvirkning fra Kina, efter at skibsfarten syd om Afrika kom i gang. I Danmark blev Ostindisk Kompagni oprettet så tidligt som i 1618. I Kina kom det mongolske Ming-dynasti til magten i 1640'erne, og følgen blev skelsættende forordninger, der må ses som inspiration for europæiske forhold i den følgende tid, så som fodtøjets udvikling og parykmoden for mænd. De bidrog desuden til at uddybe skel i dragt og boligvaner hos de forskellige samfundsgrupper i Europa. Der vil komme helt friske indtryk fra museerne i Taiwan med de rige skatte af kinesisk kunst. I kurset indgår museumsbesøg, som aftales på holdet. Udgifterne hertil afholdes af deltagerne.

Tilmelding ved henvendelse til Folkeuniversitetets kontor, Køb-

magergade 52, 1150 K, telefon 33144827, åbent hverdage 9-16, fredag 9-15. Program kan rekvireres fra primo august.

Nyt på nettet

www.tekstildesign.dk er et nyt online-magasin for kunstnere, designere, håndarbejdsinteresserede og lærere. Debatsider samt kalender, litteratur mv.

Ikke på nettet ...

Da vi tjekkede sidst i juli fandtes www.knittingnow.com slet ikke tilgængelig på Internet. En forespørgsel til webmasteren gav følgende svar: "No it has not moved, but the server is temporarily down, and we are working on it. Thanks! Mike".

Litteraturbase

Vibeke Ervø har modtaget sin første post til basen. Det er en artikel om Konstantin-Hansen, Bindesbøll & Sarauws broderiforretning 1873-1903 i tidsskriftet Billedkunst 1/2000. Vi kan hilse og sige at flere bidrag skal være velkomne, fx. via ePost ve@gyldendal.dk eller fax 33116675.

TENENs kasserer fortæller

Pr. den 4. juli er der 77 medlemmer, som endnu ikke har betalt kontingentet. Måske er det kun 73, for der er ankommet *fire kontingentindbetalinger uden afsender!*

Kassereren vil naturligvis nok også helst have medlemsnummeret sammen med indbetalingen (nummeret er en del af adresseringen bag på bladet).

ARRANGEMENTS- OG UDSILLINGSKALENDER

TENEN indbyder til: Dronningens gobeliner på Christiansborg Slot. Lørdag den 2. september 2000 kl. 18-19. Begrænset antal deltagere. Se indbydelsen andetsteds i bladet. Kontaktperson er Lone de Hemmer Egeberg, tlf. 45 81 15 97. Prisen er 100 kr. incl. entré. Beløbet indbetales på TENENs giro 143-0130 senest den 15. 8. 2000.

Vendsyssel Historiske Museum:

Lapptäcker-En kulturskatt. Åsa Vettres samling af gamle svenske lapp-täcker. Til 30. 9. 2000.

Adr.: Museumsgade 3, 9800 Hjørring.

Sallingsund og Omegns Museum:

Kniplinger fra Tønder til Japan. Tønderkniplinger – Tjekkiske kniplinger. Til 27. 8. 2000.

Adr.: Durupvej 9, Glyngøre, 7870 Roslev.

Kulturcentret Tuskær:

Indian summer. Keramiker Lone-Lotte Jans, væver Jette Kaj og tekstilkunstner Birgit Birkkjær. Til 27. 8. 2000.

Adr.: Tuskærvej 9, Fjaltring, 7620 Lemvig

Kulturhistorisk Museum i Randers:

Alle tiders gevandter. Udviklingen i dragt og mode gennem de sidste 300 år. Til 24. 9. 2000.

Adr.: Stemannsgade 2, 8900 Randers.

Viborg Stiftsmuseum:

Tekstiler fra to verdener. Nepal samt Maya og Inka området. Til 6. 8. 2000.

Adr.: Hjultorvet 4, 8800 Viborg.

Textilforum:

Almue rapsodi – Kamma Gudmand-Høyers dukker og museets egen samling af olmerdug og bolstre. Til 31. 8. 2000.

Barock patchwork. Annelise Gounaud udstiller. Til 3. 9. 2000.

Afdansningsbal i danseskolen. Udstilling af dansekjoler. Til 17. 11. 2000.

Papermoon. Japanske papirgarner og papirark omdannet til tekstiler. 14. 9. til 5. 11. 2000.

165 Indiske Sarier. 11. 11. til 11. 2. 2001.

Adr.: Vestergade 22, 7400 Herning.

Kunstcentret Silkeborg Bad:

Billedsprog i Billedvæv. Helle Baslund, Berit Hjelholt, Anne Bjørn, Hanne Skyum, Anet Brusgaard, Ane Henriksen og Margrethe Agger.

Til 20. august 2000.

Adr.: Gjessøvej 40, 8600 Silkeborg.

Esbjerg Museum:

Arvegods. Landlige tekstiler fra Ribe Amts museer 1770-1870. til 3. 9. 2000.

Adr.: Nørregade 25, 6700 Esbjerg.

Skærbæk Museum:

Skærbæk omkring 1900. Der udstilles bl.a. en halv snes af de kendte Skærbæktæpper. Til 3. september 2000.

Adr.: Storegade 47, 6780 Skærbæk.

Tønder Museum:

Fire udstillinger om kniplinger, broderier, tekstiler. Til 31. december 2000.

Adr.: Drøhdes Hus, 6270 Tønder.

Museet på Sønderborg Slot:

Tekstiler med nationale motiver. Landets største samling af sin art spænder fra Treårskrigen 1848-50 til Anden Verdenskrig. Der vises både danske og tyske tekstiler. Ny permanent udstilling.

Haandarbejdets Fremme udstiller i perioden 18. august – 1. oktober 2000.

Adr.: Sønderbro 1, 6400 Sønderborg

Hørvævmuseet på Krengerup:

Vask og strygning. Årets temaudstilling. Til 1. 10. 2000.

café-udstillinger: 1. til 28. 8. Kurveflet og fotografi. 29. 8. til 1. 10. Glas og maleri. 14. til 22. 10. Patchworkgruppen i Glamsbjerg.

Adr.: Nærupvej 30, 5620 Glamsbjerg.

Møntergården:

Kunsthåndværkermarked 19. – 20. 8. 2000 kl. 10-16. Fri entré.

Adr.: Overgade 48-50, 5000 Odense C.

Agerholm Galleri og Skulpturpark:

Kim Naver tekstil. 12. 8. – 1. 10. 2000.

Adr.: Petersgaard Allé 2, 4772 Langebæk.

Galleri Dragehøj:

Trådens gang før og nu. Udstilling med bl.a. Lis Ahrenkiel. Gæst Ullrich Rössing. 5. 8. – 17. 9. 2000.

Adr.: Bækgårdsvej 14, Fensmark, 4700 Næstved.

Kirke Sonnerup Kunsthåndværk:

Tekstilbilleder af Rita Mortensen. Til 6. 8. 2000.

Adr.: Englerupvej 62, 4060 Kirke Såby.

Greve Museum:

Tulipanen i hedebosyningen samt Kraver i udklipshedebo. Til 1. 10. 2000.

Adr.: Bækgårdsvej 9, 2670 Greve.

Københavns Rådhus:

Haandarbejdets Fremmes broderiudstilling. Bl.a. 100 broderier af Gerda Bengtsson, broderier designet af Dronning Margrethe samt vinderpuderne fra konkurrencen "Puden år 2000". 31. 7. – 12. 8. 2000.

Adr.: 1599 København V.

Kunstindustrimuseet:

Vibeke Riisberg. 8. 9. – 5. 11. 2000.

Adr.: Bredgade 68, 1260 København K.

Tekstilgalleriet:

Unika sjaler. Strikkepigerne fra Agapa udstiller modesjaler. Til 12. 8. 2000.

Adr.: Klareboderne 12, 1115 København K.

Værløse Museum:

Håndarbejde i skolen gennem 100 år. Søndage 17/9 til 26/11 2000 + uge 42.
Adr.: Mosegaarden, Skovgårdsallé 37, 3500 Værløse.

Museumsgården Birkely:

På hat med Øresundsregionen. Udstilling om de traditionelle hovedbeklædninger fra Bornholm og Skåne, suppleret med materiale fra Frederiksværk egnen. Til 15. 9. 2000.

Adr.: Hillerødvej 115, Kregme, 3300 Frederiksværk.

Flynderupgårdmuseet:

Det er så yndigt – Særudstilling om brudekjoler og bryllupsskikke. Til 3. 9. *Århundredets fester.* Udstilling om festtøj og andet der hører festlige stunder til. Til 30. 12. 2000.

Adr.: Agnetevej 9 A, 3060 Espergærde.

Marienlyst Slot:

Malerier og stoftryk af Gudrun Krabbe. Til 3. 9. 2000

Adr.: Marienlyst Allé 32, 3000 Helsingør.

Kulturen i Lund:

Spets på många sätt. Stor og rig udstilling af syede og kniplede kniplinger, hvoraf nogle er så gamle, at de er danske. Til 13. 8. 2000. Venner af det danske Nationalmuseum kommer gratis ind i juli og august.

Adr.: Tegnérplatsen, S-221 04 Lund.

Akademiska Föreningen i Lund:

9. verdensmøde for pindekniplet og syet knipling OIDFA 2000. 4. – 6. 8. 2000. Udstilling, forelæsninger og salgsmesse. Mere information på www.bitbetter.com/oidfa eller www.linkoping.se/oidfa

I anledning af verdensmødet er der arrangeret kniplingsudstillinger mange steder i Sverige: Gagnef Hembygdsförening, Delsbo Bygdemuseum, Ystad Museum, Svaneholm Slott, Textilmuseet i Högbro, Museet i Hudiksvall, Museet i Simrishamn, Gottfrid Larsson gården i Vadstena samt som nævnt Kulturen i Lund.

Ystads stadsmuseum:

Västsvensk gånglåt, trasmattor. 22. 10 til 19. 11. 2000.

Folkdräkter från sydöstra Skåne. Året ud.

Adr.: Gråbrödraklostret i Ystad.

Röhsska Museet i Göteborg:

Textilen i offentligt miljö. Gratis seminar onsdag den 13. september med tilmeldingsfrist 1. september 2000. Mere information på www.designmuseum.se eller ePost til mikael.nanfeldt@designmuseum.se

Adr.: Vasagatan 37-39, S-40015 Göteborg.

TENEN vil gerne bringe fyldestgørende oversigter over udstillinger af interesse for vore læsere. Det er ofte svært at få oplysningerne fra museer og udstillingssteder i tilstrækkelig god tid, og vi opfordrer derfor alle til at bidrage med informationer om kommende arrangementer til bladets redaktion. Deadline for korte meddelelser er ca. to uger før bladet udkommer.

Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.

<i>navn</i>	<i>adresse</i>	<i>telefon / ePost</i>	<i>hverv</i>
Susanne Nielsen	Sasserød 16 5462 Morud	64 83 11 26	formand
Annet Laursen Skjelsager	Dorthesvej 2 3520 Farum	44 95 05 55 <i>silke-annet@detail.dk</i>	næstfor- mand
Anni Mejdahl	Nibsbjergvej 10 7500 Holstebro	97 42 37 86	kasserer
Lis Slottved	Hjarupvej 10 6200 Aabenraa	74 63 03 50 <i>slottved@private.dk</i>	sekretær
Hanne Frøsig Dal- gaard	Bredebovej 33, 6.tv 2800 Lyngby	45 88 32 67 <i>hfd@vip.cybercity.dk</i>	redaktion
Lone de Hemmer Egeberg	Gærdet 12 3460 Birkerød	45 81 15 97 <i>vdbloom@worldonline.dk</i>	redaktion
Vibeke Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	48 17 16 47 <i>vofl@get2net.dk</i>	redaktion
Jytte Harboesgaard	Frederiksberg Allé 78 1820 Frederiksberg C	33 21 14 81	suppleant
Margit Ambeck	Lyshøjgårdsvej 87, 1.th 2500 Valby	36 30 61 50	suppleant
Lucie Borgsmidt- Hansen	Broholms Allé 28 2920 Charlottenlund	39 64 31 85	revisor
Frits Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	48 17 16 47 <i>vofl@get2net.dk</i>	redaktion

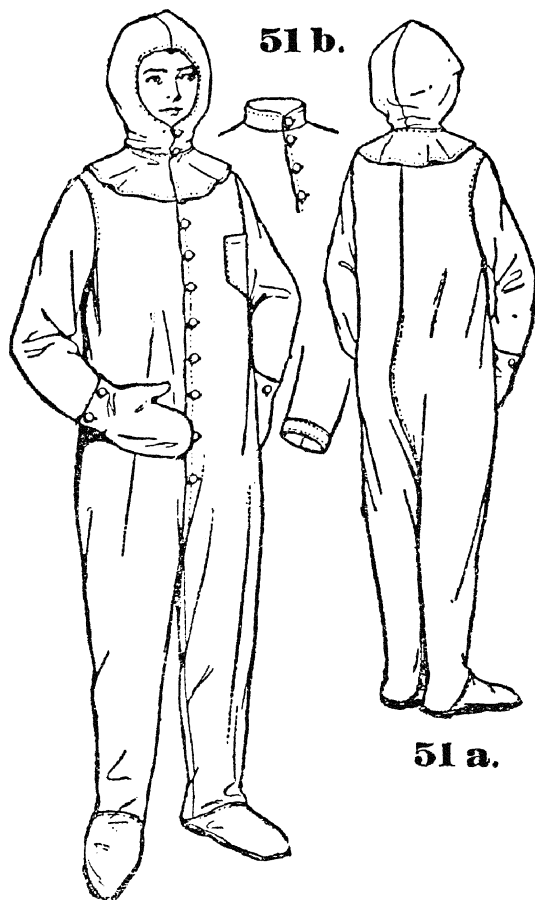
HUSKEDE DU AT BETALE KONTINGENT ?

Sammen med sidste nummer var vedlagt girokort til brug ved betaling af medlemskontingent for 2000 / 2001. Gironummeret er 143-0130 og prisen 175 kr.

Prøv gerne at skaffe nye medlemmer!

... hvervebrochure kan bestilles hos kassereren.

*51a-b: SOVEDRAGT FOR HERRER.
Praktisk Sovedragt til Rejsebrug.
Hætten, der slutter tæt om hovedet og
skærmer for Træk, kan udelades, saa-
velsom Hændernes Bedækning, saa
Dragten kan bæres til almindelig
Brug. Sys af Flonel eller Linnedstof.*

Fra Nordisk Mønstertidende 3. oktober 1918.

Margit Egdal fra Lokalhistorisk Arkiv i Otterup Kommune oplyser, at arkivet er i besiddelse af en stor samling Nordisk Mønstertidende fra årene 1896-1949. Arkivet har ligeledes udklipssamlinger med madopskrifter, broderimønstre og lignende. Disse udklipssamlinger er typisk indkommet fra dødsboer.

TENENs læsere opfordres til at benytte arkivet, og som eksempel på hvad man kan finde i et gammelt nummer af Nordisk Mønstertidende, vises her "Sovedragt for Herrer".

Arkivets adresse er: Søndergade 2, 5450 Otterup. Oplysning om åbningstider på tlf. 63 82 42 32 eller lokalkarkiv@hotmail.com